احمدهادی مقصودی.

جماعت.

عبادات اسلامیه مجموعه‌سینک

◄ دورتنچی جزئی ►

ابتدائی مکتبلرنک اوچنچی صنف شاگردلری اوچوندر.

۷ نچی طبعه

سنه ۱۳۳۳ ه ۱۹۱٤ م

Эта книга, допущена Его Превосходительствомъ Г. Попечителемъ Оренбургскаго Учебнаго Округа отъ 9 апрѣля 1913 г. за № 5073 къ классному употребленію въ татарскихъ и русско-татарскихъ школахъ.

ИЗДАНІЕ СЕДЬМОЕ

Первое изданіе дозволено цензурою въ Петроградѣ 11 октября 1904г.

КАЗАНЬ.

Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань. 1915

بسم الله الرحمن الرحيم

جَماعَتْ .

حَديث شَريف : صَلاةُ الْجَماعَةِ اَفْضَلُ مِنْ صَلاةِ الْفَذِ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً ❋ معناسى : نمازنى امام وجماعت ايله اوقو يالغوز اوقودن يگرمى يېدى درجه آرتق ثوابليراقدر.

١) فرض نمازلرنى اِمام ومُقْتَدى بولوب جَماعت ايله اوقو سُنّتدر .

٢) جماعت ايله اوقولغان نمازده اِمام باش بولور . مُقْتَدى اِمامغه اويوب يعنى ايپه‌روب اوقور ، نمازنك هرعَمَلينى امام آرتندن غنه قيلور، هيچ بر عَمَلنى امامدن الك قيلماس. ٣) قيامده مُقْتَدى (ثَنا) غنه اوقور، اَعوذ بسمله وسوره‌لرنى اوقوماس . اِمام اوقوغانينى كوتوب وطَكْلاب تيك طورور. ركوعدن قَوْمه‌گه طورغانده اِمام تَسْميع ئه‌يتور، تَحميد ئه‌يتمس. اَمّا مُقْتَدى تَحميد ئه‌يتور تسميع ئه‌يتمس. باشقه ذكرلرنك هر برسينى اِمام‌ده مُقْتَدى‌ده اوقورلر.

٤) اِمام تَكبيرلرنى ، تَسميعنى هم سَلامنى قچقروب ئه‌يتور. مُقْتَدى هر ذكرنى ياشرن ئه‌يتور . سوره‌ٔ فاتِحه قچقروب اوقولغان نَمازده سوره‌ٔ فاتِحه‌دن صوك مُقْتَدى‌ده ياشرن ايتوب آمين دييور.

٥) مُقْتَدى بر گنه كشى بولغانده اِمامنك اوڭ طَرَفندن بر قارش قَدَرگنه آرتده‌راق طورور. ايكى يا اوچ كشى بولغانده ، امامنك آرتنده صَف

بولۇ تزلۇب طۇرۇرلر. صفنی تیگز قیلو وآراده کشی صیبارلق بوش اورن قالدرمیچی جش تزلو سنتدر.

٦) الوغ ایر کشی صبی بالاغه وخاتۇن کشیگه اۇیۇب نماز اوقو درست توگلدر. صبیلرنڭ وخاتۇنلرنڭ ایر امامغه اۇیۇب اوقولری درستدر.

٧) بر امامغه ایرلر، صبیلر وخاتۇنلر برگه اۇیۇسه‌لر، اۆلگی صَفده ایرلر، ایکنچی صَفده صبیلر، اۇچنچی صَفده خاتۇنلر تزلۇرلر. ٨) آرادن برسی امام بولۇب نمازلرینی جماعت ایله اوقو صبیلرغه درستدر، خاتۇنلرغه درست توگلدر. ٩) عُذرسز کشی صاحبِ عُذرگه اۇیۇب اوقو، ایکندی اوقوچیغه اۇیله‌نی قَضا قیلوچی اۇیۇب اوقو نَفل نمازی اوقوچیغه فرض نمازنی اۇیۇب اوقو، درست توگلدر. ١٠) نَفل نمازینی اۇیله ویه‌ستو نمازلرینی اوقوچیغه اۇیۇب اوقو درستدر؛ ایرته، ایکندی وآخشام نَمازلرینی اوقوچیغه اۇیۇب اوقو مَکرُوهدر.

١١) بر نیچه کشی بر نمازنی جماعت ایله اوقومقچی بولسه‌لر، آراده عالمره‌گی اِمام بولۇر. عِلملری بر درجه‌ده بولسه. قِرآئتی درستره‌گی اِمام بولۇر، قرآئتلری بر درجه‌ده بولسه، تقواراغی اِمام بولۇر. تَقوالقلری‌ده، بر درجه‌ده بولسه، قارتراغی اِمام بولۇر. یاشلری‌ده تیگز بولسه، یاخشی خُلقلیراغی اِمام بولۇر. خُلقلریده بر درجه‌ده بولسه، کورکه‌مره‌ك قیافتلیسی اِمام بولۇر. ١٢) بیك نادان، فاسِق، ایکی کوزی‌ده صوقر هم صاقاو کشینڭ اِمام بولووی مَکرُوهدر.

١٣) امام ایرته نمازینڭ هر ایکی رکعتنده، آخشام ویه‌ستو نمازلرینڭ اۆلگی ایکی رکعتنده سوره‌لرنی قچقرۇب اوقۇر، باشقه نمازلرده

یاشرن اوقوۇر. ۱۴) یالغوز اوقوچی هر رکعتده سوره‌لرنی یاشرن اوقوۇر. امام قچقروب اوقی طورغان رکعتلرده قچقروب اوقوسه‌ده، درست بولوۇر.

مُدْرِكْ وَمَسْبُوقْ.

۱۵) اِمام نَمازنی اوقی باشلاغاچ، صوڭندن کیلوب ییتشکان کشیگه نَمازنڭ قایو عَمَلنده بولسه‌ده، اِمامغه تیز اویوب شول عمَلنی قیلا باشلاو واجبدر. حَتّٰی اِمام آخِرغی قعْده‌ده بولسه‌ده، اویوب قالمق ثَوابْلیدر. ۱۶) امام قِیامده قچقروب سوره اوقوغان زمانده کیلوب اویوغان کشی (ثَنا)نی اوقوماس، یاشرن اوقوغان زمانده کیلوب اویوغان کشی اوقوۇر. قِیامدن باشقه عملده وقتده اویوغان کشی‌ده (ثَنا) اوقوماس.

۱۷) اِمام بر رکعتنڭ رکوعنده وقتده کیلوب اویوب، اِمام طورغانچی رکوعغه اییلوب اولگرگان کشی، شول رکعتکه ییتشکانگه حِساب قیلنوۇر. اِمام رکوعدن طورغاچ قومه‌ده سجده‌ده یا قعده‌ده وقتده اویوغان کشی اول رکعتکه ییتشکانگه حِساب قیلنماس.

۱۸) اِمامنڭ اوّلگی رکعتینه ییتشکان کشی (مُدْرِكْ) دیب آتالوۇر. اَوّلگی رکعتینه ییتشمه‌گان کشی، (مَسْبُوقْ) دیب آتالوۇر. ۱۹) مسبوق آخِرغی قعده‌ده (تشهد) اوقوۇر، صَلوات ودعا اوقوماس، اِمام ایکی طرفقه‌ده سَلام بیرگانچی کوتوب تیك طوروۇر، اِمام سَلام بیروب بترگاچ قیامغه طوروب ثَنا، تعوذ، بسمله وسوره‌لر اوقوب قالغان رکعتلرینی قضا قیلوۇر.

۲۰) اَوّلگی رکعتکه ییتشمه‌گان کشی امامدن صوڭ بر رکعت قضا

قیلۇر. ایکی رَکْعَتکه ییتشمه‌گان کشی امامدن صوڭ ایکی رَکْعَتْ قضا قیلۇر. اَوَّلگی رَکْعَتَنده قعْده‌گه اوطۇرماس. هَرْ ایکی رَکْعَتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برەر سوره‌اوقۇر. ٢١) دورت رَکْعَتْلی نَمازده اۈچ رَکْعَتکه ییتشمه‌گان کشی امامدن صوڭ اۈچ رَکْعَت قَضا قیلۇر، اَوَّلگی رَکْعَتنده قَعْده‌گه اوطۇرۇر، ایکنچی رَکْعَتنده اوطۇرماس، اَوَّلگی ایکی رَکْعَتنده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برەر سوره اوقۇر. صوڭغی رَکْعَتنده سورهٔ فاتحه‌نی گنه اوقۇر.

٢٢) آخشام کبی اۈچ رَکْعَتلی نَمازنڭ آخرغی رَکْعَتینه‌گنه ییتشکان کشی امامدن صوڭ قَضا قیلغان ایکی رَکْعَتنڭ هَرْایکیسنده‌ده قَعْده‌گه اوطۇرۇر، هَرْ ایکی رَکْعَتنده‌ده سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ برەر سوره‌ده اوقۇر. ٢٣) امامنڭ هیچ برر رَکْعَتینه ییتشمیچی نَمازنڭ آخرینه‌غنه اۈیۇب قالغان کشی، امامدن صوڭ نَمازینی گویایالغۇز اوقۇغان کشی کبی اوقۇر.

مَسْجِدْ وَجامِعْ.

٢٤) فَرض نَمازلرنی مَسْجِدکه بارۇب جَماعت ایله اوقو سُنَّتدر.

اۈیده جماعت بولۇب اوقولغان نَمازده، جَماعت ثَوابی طابلسه‌ده مَسْجد ثَوابی طابلماس. ٢٥) مَسجدکه کرگانده اَوّل اوڭ آیاقنی آتلاب کرو واۇشبو دعانی اوقو مُسْتَحبدر :

اَللّٰهمَّ افْتحْ لِی اَبْوابَ رَحْمَتِكَ وَاَنْشرْ عَلَیَّ خَزآئِنَ رَحْمَتِكَ ❁

معناسی: یارب، میڭا رحمت ایشکلرڭنی آچقل ورحمت خزینه‌لرڭنی صاچقل.

٢٦) مسجددن چقغانده اوّل صول آیاقنی آتلاب چقو واۇشبو دعانی اوقو مُسْتَحبدر: اَللّٰهمَّ اِنّی اَسْئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظیمِ ❁

معناسی: یاربّ، تحقیق مین سیندن الوغ فَضل ورحمتڭنی صوریمن.

٢٧) مَسْجِدكه كرگاچ‌ده بر سُنَّت نماز اوقولماسه، ایکی رَکْعَت (تحیّة‌الْمَسْجِدْ) نمازی اوقومستحبدر. ٢٨) مَسْجِداچنده اَدَبْ وتَواضُع ایله اوطورو، ذِکْر وتَسْبیح، تَوْبه واِسْتِغفار، دُعا وتَضَرُّع ایله شُغللەنو، قرآن یا کِتاب اوقوب اوطورو یا که وعظ سویله‌ب یا طَکْلاب طورو یا عِلْم اویره‌نوب یا اویره‌توب اوطورو مُسْتَحَبدر. ٢٩) صوغان، صارمساق وطوما آشاغان کوینچه مَسْجِدکه کرو ومَسْجِد اچنده دُنْیا اشلری قیلوب ودنیا سوزلری سویله‌ب کولشوب اوطورو مکروهدر.

٣٠) ایرته نمازی اوچون مَسْجِدکه باروب کرگانده، اِمام فَرْضینی اوقورغه کرشکان بولسه، ایکی حُکْم بار: اگرده تیز گنه ایکی رَکْعَت سُنّتینی اوقوغانده فَرضنك آخرغی رَکْعَتینه اِمامغه اویوب قالورلق بولسه، اوّلا مسجدنك ایگنچی بولمه‌سنده (یا که برباغا آرتنده) ایکی رَکْعَت سُنّتینی اوقور، صوکره اِمامغه مَسْبوق بولوب اویور. اگرده سُنّتینی اوقوب شُغللەنگانده فَرضنك هیچ بررَکْعَتینه اولگرمی قالورلق بولسه، سُنّتینی اوقوماس، کرگاچ‌ده امامغه اویور. قالغان ایکی رَکْعَت سُنّتینی فَرْضینی اوقوغاندن صوك قَضاقیلماس. ٣١) اگرده ایرته‌نمازینك سُنّتینی اوقورغه کرشکاچ قامَت اوقولوب امام فَرضغه کرشسه، اوّل تیز گنه سُنّتینی تَمام قیلور، صوکره امامغه اویور.

٣٢) اویله نمازی اوچون مَسْجِدکه کرگانده امام اویله‌نك فَرْضینی اوقورغه کرشکان بولسه، تیز امامغه اویور. دورتْ رَکْعَت سُنّتینی اوقوب شُغللەنمس. فَرْضینی تَمام قیلغاندن صوك اوّلا دورت رَکْعَت سُنّتینی قضا قیلور، صوکره ایکی رَکْعَت سُنّتینی اوقور. ٣٣) مَسْجِدکه کروب اویله‌نك

دورت رکعت سُنّتینی اوقورغه کرشکاچ قامت توشرلوب امام فرضینی
اوقورغه کرشسه، کرشلگان نمازینی ایکی رکعت نفل نمازی ایتوب
تمام قیلوردە، تیز امامغه اویور. فرض تمام بولغاندن صوڭ اوّل دورت
رکعت سُنّتینی، صوڭره ایکی رکعت سُنّتینی اوقور. ٣٤) اگرده دورت رکعت
سُنّتنڭ اوچنچی رکعتینی ده اوقی باشلاغان بولسه، آنی تمام قیلو
تییشلی بولور. تمام قیلغاندن صوڭ امامغه اویور. ٣٥) خاتونلرغه نمازنی
مسجدکه باروب اوقو مکروهدر، مگر قارچقلرنڭ ایرته، آخشام
ویه‌ستو نمازلرینی مسجدده اوقولری مکروه توگلدر.

نمازنڭ قضاسی.

٣٦) بیش وقت نمازنڭ هربرسینی وقتلرنده (ادا) (*) قیلو فرضدر.
عذرسز وقتنده اوقومی قالدر و هیچ درست توگلدر. ٣٧) اگرده بر نماز
اوز وقتنده اوقولمی قالسه، آنی ایکنچی وقتده (قضا) (**) قیلو
فرض بولور. ٣٨) ایرته نمازی قویاش چقغانچی اوقولمی قالوب اویله وقتی
یتکانچی قضا قیلنسه، سنّتی ده فرضی ده قضا قیلنور، اگرده اویله وقتی
یتکاچ قضا قیلنسه، فرضی‌غنه قضا قیلنور. ٣٩) باشقه نمازلرنڭ فرضلری‌غنه
قضا قیلنورلر. سنّتلری هیچ قضا قیلنماسلر. ٤٠) وقتنده اوقولمی قالسه،
یه‌ستو نمازی ایله برگ، وتر نمازی ده قضا قیلنور. ٤١) جمعه نمازینی اوقی
آلمی قالغان کشی، اول کونده اویله اوقور. ٤٢) عید و تراویح نمازلری
وقتلرنده اوقولمی قالسه‌لر، صوڭندن قضا قیلنماسلر. ٤٣) اگر نماز جماعت ایله
قضا قیلنشه، قچقروب اوقولا طورغان رکعتلرده امامغه قرائتنی قچقروب

(*) ادا ـ علمنی وقتنده اوته‌و دیمکدر. (**) قضا ـ علمنی وقتی چقغاندن صوڭ اوته‌و دیمکدر.

اوقو واجب بولور. اگرده يالغوز قضا قيلنسه، هر رکعتنده قرائتنی ياشرن اوقو واجب بولور.

٤٤) قضاغه قالغان نمازلرنك ترتيبلری معلوم بولغانده ترتيبلری ايله قضا قيلو تييشليدر. مثلا بر كوننك بش وقت نمازیده قضاغه قالسه، ايرته نمازندن باشلاب يه‌ستو ووترگه قدر ترتيبلری بوينچه قضا قيلو تييشلی بولور. ٤٥) بر كشينك عمرنده دورت بيش كنه نمازی قضاغه قالغان بولسه، اول كشيگه وقتی كرگان نمازنی اوقوميچی ايك اول قضاغه قالغان نمازينی اوقو، وقتی كرگان نمازنی قضادن صونك اوقو فرض بولور. مثلا اويله نمازی قضاغه قالغان كشيگه ايكندی وقتی كرگاچ ايك اول اويله‌نی قضاقيلوب، ايكندينی آندن صونك اوقو فرضدر. ٤٦) اگرده عمرنده آلتی نمازی قضاغه قالغان كشی بولسه، اول كشی اختيارليدر: تله‌سه، قضا نمازينی اول اوقور، تله‌سه، وقتی كرگان نمازنی اول اوقور.

٤٧) نمازنی قضا قيلور آلدندن اذان وقامت اوقو سنتدر. ايكی اوچ نمازنی بر وقتده قضا قيلاچق بولسه، بارينه بر اذان كافی بولور. اما قامت برگنه كافی بولماس: هربرسی اوچون برەر قامت كيرەك بولور.

٤٨) قضا قيلناچق نمازغه اوشبو رەوشچه نيت قيلنور: (نيت قيلدم فلان كونده وقتنده اوقولمی قالغان ايرته نمازمنك ايكی رکعت فرضينی اوته‌مككه خالصا لله تعالی الله اكبر.)

٤٩) عمری اچنده بيك كوب نمازلری قضاغه قالغان كشی قارتايغاچ شونلرنی قضاقيمقچی بولسه، ايرته‌نمازينه اوشبورەوشچه نيت قيلور: (نيت قيلدم وقتنده اوقولمی قالغان ايرته نمازلرمنك ايك صونگغيسينی قضا قيلمقلقغه خالصا لله تعالی الله اكبر.) باشقه نمازلرغه‌ده شول رشچه . . .

سَجْدەء سَهْو .

٥٠) بر كشى نَمازنكٔ بر فرضينى اِخْتيارى ايله بولسەدە، اۇنۇتۇب بولسەدە، قيلميچى قالدرسه، نمازى درست بولماس، اول كشيگه نمازينى يا ݣغادن اوقو فرض بولۇر. ٥١) اگردە اِخْتيارى ايله نَمازنكٔ بر واجِبينى قالدرسه، نَمازى بۇزلماس، لٰكِنْ اوزى گناهلى بولۇر. ٥٢) اگردە بر كشى نَمازنكٔ بر واجِبينى اۇنۇتۇب ويا ݣلشۇب قالدرسه، اول كشيگه نَمازينكٔ آخِرندە (سَجْدَەءِ سَهْو) قيلو واجِب بولۇر. شول رەوشچه كه: اگردە اول كشى يالغۇز اوقوچى بولسه، آخِرغى قَعْدَەسندە تَشَهُّدْنى اوقۇغاندن صوڭ، صَلَوات ودُعا اوقۇميچى ايكى طَرَفْقەدە سَلام بيرۇردە، ايكى مَرْتَبه سَجْدَه قيلۇر. هر سَجْدەدە اۇچەر مَرْتَبه تَسْبيح ئەيتۇر. آندن صوڭ ينه قَعْدَەگه اوطۇرۇب تَشَهُّدْ ودُعا اوقۇب هَمْ سَلام بيرۇب نَمازينى تَمام قيلۇر. ٥٣) اگردە اول كشى اِمام بولسه، آرتندەغى مُقْتَديلر طۇرۇب كيتمەسۇنلر اۇچۇن سَجْدَەء سَهْو گه قَدَرْ، اوڭ طَرَفينەغنه سَلام بيرۇب آندن صوڭ سَجْدَەءِ سَهْو قيلۇر. ٥٤) اِمام يا ݣلشقانلغى اۇچۇن سَجْدَەء سَهْو قيلسه، آڭا ايىەرۇب مُقْتَديلرگەدە، مَسْبوقغەدە، سَجْدَەء سَهْو قيلو واجِب بولۇر. اَمّا مُقْتَدى يا ݣلشو سَبَبْلى هيچ كمگه يَعْنى اِمامغەدە مُقْتَديگەدە سَجْدَەء سَهْو قيلو واجب بولماس.

٥٥) اگردە بر كشى نَمازدە يا ݣلشۇب اۇشبو (١٧) تۇرلى اشنى قيلسه، فَرَضًا: ١) نَمازنكٔ اَوَّلگى ايكى رکعتينكٔ برندە سورەء فاتحه اوزنينه باشقه بر آيَتْ اوقۇسه، ٢) يا كِه اَوَّلگى ايكى رکعتينكٔ برندە

سورهٔ فاتحه‌دن صوڭ سوره اوقوُمی قالسه، ٣) یا کِه اوُچ ودورت رکعتلی نمازده، اوَّلگی قعده‌گه اوطوُرمی قالسه ، ۴) یا کِه بر قعده‌ده تشهّد اوقوُمی قالسه، ۵) یا که اوّلگی قعده‌ده تشهّدن صوڭ صلوات‌ده اوقوُسه ، ٦) یا کِه اوّلگی قعده‌ده یا کُلشوُب سلام بیرسه ، ٧) یا کِه قچقروُب اوقوُلا طوُرغان رکعتده امام قرائتنی یاشرن اوقوُسه ، ٨) یا که یاشرن اوقوُلا طوُرغان رکعتده امام قرائتنی قچقروُب اوقوُسه، ٩) یا کِه وتر نمازنده قنوت دعاسینی اوقوُمی قالسه ، ١٠) یا که قرائت اوقودن اوّل رکوع قیلسه، ١١) یا کِه تکبیر ئه‌یتوُب نمازغه کرشکاندن صوڭ ینه بر تکبیر ئه‌یتسه، ١٢) یا کِه سورهٔ فاتحه‌نی ایکی مرتبه اوقوُسه، ١٣) یا که رکوعنی ایکی مرتبه قیلسه، ١۴) یا که سجده‌نی اوُچ مرتبه قیلسه، ١۵) یا کِه آخرغی قعده‌ده تشهّدن صوڭ قیامغه طوُرسه، ١٦) یا کِه آخرغی قعده‌گه هیچ اوطوُرمیچی قیامغه طوُروُب کیتسه ، ١٧) یا که نیچه‌نچی رکعتده ایکانینی اویلاب طوُروُب یا آیت وتشهد کبی بر ذکرنی تیشسز اورنده اوقوُب نمازنڭ بر عملینی کیچکترسه ، شول کشیگه سجدهٔ سهو قیلو واجب بولوُر .

۵٦) فرضنڭ سوره قوشلمی طوُرغان آخرغی رکعتلرنده سورهٔ فاتحه‌گه سوره قوشو سببلی نمازده سنّت یامستحب بولغان عمَللرنڭ برسینی قیلمی قالدرو سببلی، سجدهٔ سهو قیلو واجب بولماس. ۵٧) یا کُلشوُب سجدهٔ سهو واجب بولوُرلق ایکی اوُچ توُرلی اشنی قیلسه‌ده، سجدهٔ سهو

برگنه مرتبه قیلنور.

۸۵) نمازنك، آخرنده سجدهٔ سهو قیلاچق کشی اوُنوتوب قیلمی قالدرسه، نمازینه کیمچیلك کیلمس آنکٔ اوُچوُن نمازدن صوك هیچ بر عمل قیلولازم بولماس.

نمازده صاتاشو.

۵۹) بر کشی دورت رکعتلی بر نمازده یاڭلشوب اوّلگی قعده‌گه اوطورمیچی قیامغه طورا باشلاسه، شول آراده یاڭلشقانی خاطرینه کیلسه، ایکی حکم باردر: ۱) اگرده تزلری طوغریلانوب بیتمه‌گان بولسه، قعده‌گه قایتوب اوطوروده تشهد اوقور، آخرده سجدهٔ سهو قیلماس. ۲) اگرده تزلری طوغریلانوب قیامغه یاقنلاشقان بولسه، قعده‌گه قایتماس قیامغه طورورده اوُچنچی رکعتنی اوقی باشلار. اوّلگی قعده، قالغان کوینچه قالور. آخرده سجدهٔ سهو قیلور.

۶۰) بر کشی دورت رکعتلی نمازده (*) آخرغی قعده‌گه اوطوروب تشهدنی اوقوغاندن صوك اوّلگی قعده دیب بلوب بیشنچی رکعتنی اوقی باشلاسه، ینه ایکی حکم باردر: ۱) اگرده بیشنچی رکعتنك سجده‌سینی قیلغانچی یاڭلشقانی خاطرینه کیلسه، تیز قعده‌گه قایتوب سلام بیرورده، سجدهٔ سهو قیلور. ۲) اگرده یاڭلشقانی بیشنچی رکعتنك سجده‌سینی قیلغاچ خاطرینه کیلسه، ینه بر رکعت اوقوب نمازینی آلتی رکعت ایته‌رده، آخرده سجده

(*) اوُچ رکعتلی نمازده یاڭلشونك حکملرینی دورت رکعتلی نمازده یاڭلشوغه اوُخشاتوب بلنور.

سَهو قیلوُب نَمازینی تَمام قیلوُر. آرتق اوقوُلغان ایکی رکعتی نَفْل نَمازی بولوُب قالوُر.

٦١) اگرده بر کشی آخِرغی قعْده گه هیچ اوطوُرمیچی بیشنچی رکعتنك قیامینه طوُرسه ، دخی ایکی حکْم باردر: ١) اگرده بیشنچی رکعتنك سجده‌سینی قیلغانچی یا کُلشقانی خاطرینه کیلسه ، تیز قعْده گه قایتوُب اوطوُروُرده ، تَشهّد اوقوُب سَلام بیروُب سَجدهٔ سَهو قیلوُر. ٢) اگرده یا کُلشقانی بیشنچی رکعتنك سجده‌سینی قیلغاچ خاطرینه کیلسه ، نَمازی فرضلقدن چِقوُب نفْلگه ئه‌یله‌نوُر. بس ایمدی ینه بر رکعت اوقوُب نَمـازینی آلتی رکعت نَفْل ایتوُب تمـام قیلوُرده، فرْضینی یا کُادن باشلاب اوقوُر.

٦٢) بر کشی نماز اچنده نیچه رکعت اوقوُغانینی اوُنوُتوُب اوزینك نیچه‌نچی رکعتده ایکانینی بلمه‌سه ، نَمازینی بوُزوُب (*) یا کُغادن اوقوُر. اگرده ایکی اوُچ مرْتبه شول ره‌وشچه اوزینك نیچه رکعت اوقوُغانینی اوُنوُتـا باشلاسه ، نمازینی بوُزماس، کوکُلی نیچه رکعت اوقوُغانینی قوُتلیرقك گمـان قیلسه ، اوزینی شول قدرْ اوقوُغـانغه حِساب قیلـوُب نَمازینی تَمام قیلوُر. اگـرده نیچه رکعت اوقوُغانینی هیـچ گمان قیلا آلماسه ، اوزینی آز اوقوُغانغه حِساب قیلوُر. مَثَلاً «بو اوقی طوُرغان رکعتم برنچی رکعتم میکان، ایکنچی رکعتم میکان» دییوُب شُبهه‌له‌نسه، برنچی رکعتکه حِساب قیلوُر. . . «اوُچنچی رکعتم میکان ، دورتنچی رکعتم میکان» دییوُب شُبهه‌له‌نسه ، اوُچنچی رکعتکه حِساب قیلوُر.

(*) نمازینی بوُزاچق کشی نمازنك قایو عملنده بولسه‌ده، یعنی قیامده یا قومه‌ده یا جلسه‌ده یا قعده‌ده بولسه‌ده، ایکی طرفقه سلام بیروُب بزرار.

٦٣) بويله رکعتلری شبهه‌لی بولغان نمازلرده آخرغی رکعت بولووی احتمال بولغان رکعتده قعده‌گه اوطوروب طورو تييشليدر. (چونکه آخرغی رکعتده قعده‌گه اوطورو، فرضدر.)

٦٤) بر کشی دورت رکعتلی نمازغه کرشوب، ایکی رکعت اوقوغاچ اوّلگی قعده‌ده یا کُلشوب سلام بیرسه، ایکی حکم باردر: ١) اگرده سلام بیرگاندن صونك نمازنی بوزارلق براش قیلماسه. قیامغه طوروب قالغان رکعتلرینی اوقوب نمازنی تمام قیلورده، آخرده سجده‌ء سهو قیلور. ٢) اگرده نمازنی بوزارلق بر اش قیلسه، نمازینی یاڭادن باشلاب اوقور.

سجده‌ء تلاوت.

٦٥) قرآن کریمده (١٤) ییرده سجده آیتی باردرکه: اعراف، رعد، نحل، اسراء، مریم، حج، فرقان، نمل، سجده، ص، فصلت، نجم، انشقاق، علق سوره‌لرنده‌در. ٦٦) اوشبو سجده آیتلرینك قاییسینی بولسه‌ده، برسینی اوقوغان کشیگه‌ده ایشتکان کشیگه‌ده سجده تلاوت قیلو واجب بولور. ٦٧) شول‌ره‌وشچه که طهارتلی حالنچه قبله‌غه قارشی طوروب (نیت قیلدم سجده‌ء تلاوت قیلمغه) دیب نیت قیلورده، تکبیر ئه‌یتوب سجده‌گه کیته‌ر. آنده اوچ مرتبه سجده تسبیحی ئه‌یتورده تکبیر ئه‌یتوب طوروب قعده‌گه اوطورور. آندن صونك اوشبو سوزلرنی ا[illegible] قیلور: سجدت للرحمن وآمنت بالرحمن فاغفرلی، [illegible] رحمن ❀ سَمِعْنا وَاَطَعْنا غُفْرانَكَ رَبَّنا وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ ❀

معناسی : سجده قیلدم الله تعالی اوُچوُن، هم ایمان کیتردم اول الله تعالیگه. بس ایمدی مینم گناهلرمنی یارلقاغل. ای رحمت قیلغوچی الله. ای ربمز بز سینكٔ عفوگنی ایشتدك، هم سیگا اطاعت قیلدق. بز آخرده سینكٔ حکمگگه قایتاچقمز.)

٦٨) سجدهٔ تلاوت اوُچوُن ده، نمازدهغی کبی طهارتلی بولو، تهنی، کییمی ونمازلغی پاك بولو، عورت ییرلری اوُرتولی بولو، قبلهغه قارشی بولو شرطدر. سجدهٔ تلاوتنكٔ اوزینه مخصوص وقتی یوقدر. نماز اوقو مکروه بولغان وقتلردن باشقه، قای وقتده قیلنسهده درستدر. ٦٩) سجدهٔ تلاوتده نمازغه کرشکاندهگی کبی تکبیر ایله قوللرنی قولاق طوغرسینه قدر کوتهرو، قیام ورکوع قیلو یوقدر. سجدهسی ده برگنه مرتبهدر. نماز اچنده سجده آیتلرندن برینی اوقوغان کشی آیت تمام بولغاچده، نمازینی بوُزمیچی تکبیر ئهیتوُب سجدهگه کیتهر. بر سجده قیلغاچ تکبیر ئهیتوُب قیامغه طوُروُرده، سجده آیتلرندن صوگغی آیتلرنی اوقوُب آندن صوكٔ رکوع قیلوُر. ۷۰) اگرده سجده آیتینی اوقوُغاچده رکوع قیلسه، سجدهٔ تلاوت قیلو واجب بولماس؛ رکوعسی سجدهٔ تلاوت اورنینه طوُروُر.

۷۱) اگرده امام نماز اچنده سجدهٔ تلاوت قیلسه، آگا ایهروُب مقتدیلرگهده سجده قیلو واجب بولوُر. ۷۲) برکشی بر مجلسده ایکی سجده آیتینی اوقوُسه یاکه ایشتسه هر آیت اوُچوُن برهر سجدهٔ تلاوت قیلیش لازم ۷۳) اگر بر مجلسده بر سجده آیتینی ایکی مرتبه اوقوُسه،

یا کہ ایشتسه، بر گنه سَجْدَه ٔ تِلاوت قیلوُر. ٧٣) اگر ده بر سَجْده آیتینی ایکی مجلسده اوقوُسه یا که ایشتسه، ایکی مرّتبه سَجْدَه ٔ تلاوت قیلوُر. ٧٤) اوطوُرغان ییردن طوُروُب کیتو ایله، بر بولمه‌دن ایکنچی بولمه‌گه چقو ایله، بر سوز بتکاندن صوڭ ایکنچی سوزگه یا ایکنچی اشکه کرشو ایله مجلس اوزگه‌ره‌در. ٧٥) کشی ایشتوُرلك اورنده سَجْده آیتینی قچقروُب اوقو، سجده آیتینڭ اوزینی گنه آتاب اوقو هم قرآن اوقوُغانده سَجْده آیتینی اوقوُمی قالدروُب کیتو مَکْروهدر. ٧٦) صبی بالا، دیوانه کشی، حَیضلی و نفاسلی خاتوُن سَجْده آیتینی اوقوُسه‌لرده، ایشتسه‌لرده، آنلرغه سَجْدَه ٔ تِلاوت قیلو واجب بولماس. مگرْ آنلرنڭ اوقوُغانینی ایشتکان کشیلرگه واجب بولوُر. ٧٧) بر کشی جُنُب وقتنده یا که ایسرك وقتنده سَجْده آیتینی اوقوُسه یا که ایشتسه، آشّا صوُڭندن سَجْده قیلو واجب بولوُر.

مُقیم و مُسافِر.

٧٨) اوُیده طوُروچی کشیگه (مُقیم) دییلوُر. یوُز چاقرم چاماسی بر ییرگه بارو نیّتی ایله، یولغه چققان کشیگه، (مُسافِر) دییلوُر. ٧٩) سفرگه چققان کشی شهرینڭ یوُرطلری طوغریسندن اوزغاندن باشلاب، تا شهرینه قایتوُب کرگانچی، یا که بر شهرده (١٥) کوُن طوُرونی نیّتْ قیلغانچی، مُسافِر اسمنده بولوُر. ٨٠) اگرده مُسافِر بر شهرده (١٥) کوُن طوُرونی نیّت قیلسه، شول ساعتْ مُقیم حکمنده

بولوُر، اگرده (١۵) كوُن طوُلغانچى طاغى يولغه چقسه، ينه مُسافِرْ بولوُر.

٨١) بر مسافِرْنكْ بر شـهرده (١۵) كوُن طـوُرو نيتى بولميچى، شُغللو چهٔو سَبَبْلى ياكه بر خَبَرْ كوُتو سَبَبْلى (١۵) كوُن قَدَرْ شول شَهْرده طوُرسهده، همانِ مُسافِرْ حكْمندهبولوُر. ٨٢) ايكىشَهرده يوُرطى بولغان كشىَ شول شَهْرلرنكْ قايوسينهغنه باروُب كرسـهده، مُسافِرْلكدن چغار. اگرده اول شَهْرلرنكْ آراسى يوُز چاقرم قَدَرْ بولسه، بر يوُرطندن ايكنچى يوُرطينه بارغانده‌ده، مُسـافِرْ بولوُر،

٨٣) مُسافِرْنكْ (٣) حكْمى باردر: ١) مُسافِرْ كشيگه اوُيله، ايكندى ويهستو نمازلرينكْ فَرْضلرينى ايكيشهرگنه ركعت ايتوُب قسـقارتوُب اوقو واجِب بولوُر. ٢) چيتكلرينه اوُچ تهولك طولغانچى مَسْحْ قيلو درست بولوُر. ٣) سَفَرْده وقْتنده رمَضانْ آيى طوغرى كيلسه، روزهسينى طوُتميچى قضاغه قالدرو درست بولوُر.

٨۴) مُسافِرْ دورت ركعتلى سُنّتلرنى واوُچ ركعتلى آخشام هم وِترْ نمازلرينى هيچقسقارتماس. ٨۵) دورت ركعتلى نمازده مُسافِرْ مُقيمگه اِمام بولسه، ايكى ركعت اوقوُغاچ، سَلام بيروُب نمازينى تَمام قيلوُرده، اوُيوُغان مُقيمگه اوزينكْ مُسافِرْ ايكانينى آڭـلاتوُر. اول مُقيمْ قالغانْ ايكى ركعتينى قياملرنده هيچ قِراءَتْ اوقوُميچى يالغوُزى تَمام قيلوُر. ٨٦) اگردهدورت ركعتلى نمازده مسافِرْ مقيمگه اوُيوُسه، امامينه ايپهروُپ، اولدهدورت ركعت ايتوُب اوقوُر.

٨٧) مُسافِرْ مُقِيمْ وَقْتَنده، قَضاغه قالغان دورت رکعتلی نمازینی سَفَرْده قَضا قیلسه، قسقارتمیچی دورت رکعت ایتوُب قَضا قیلوُر، مُسافِرْ وقْتَنده قَضاغه قالغان نَمازینی مُقیمْ بولغاچ قَضا قیلسه، ایکی رکعت ایتوُب قَضا قیلوُر.

جُمْعَه نمازی.

٨٨) بالغ وعاقل بولغان ایر کشیگه جمعه کوُن اوُیله نمازی اورنینه جمعه نمازی اوقو فرضدر.

٨٩) جمعه‌نڭ فرض بولووینڭ (٨) شرط باردر:

١) (ذُکُورَتْ) یعنی ایر کشی بولو، ٥) (اِقامَتْ) مقیم کشی بولو،

٢) (بُلُوغْ) بالغ کشی بولو، ٦) (صِحَّتْ) سلامت کشی بولو،

٣) (عَقْلْ) عقللی بولو، ٧) (سَلامَتِ عَینْ) کوزی سلامت بولو،

٤) (حُرِّیَّتْ) آزاد کشی بولو، ٨) (سَلامَتِ رِجْلْ) آیاقلری سلامت بولو،

٩٠) خاتوُنلرغه، صبیلرغه، دیوانه‌لرغه، زندانده بولغان ایرکسز کشیلرگه، مسافرلرگه، آورولرغه، ایکی کوزی‌ده صوقر کشیلرگه، آقساق کشیلرگه جمعه نمازی فرض توگلدر. چوُنکه آنلر معذوردرلر. آنلر جمعه کوُن جمعه نمازی اورنینه اوُیله نمازی اوقوُرلر. اوُیله اوقوُمیچی مسجدگه باروُب جمعه اوقوُسه‌لرده، درست بولوُر.

٩١) جمعه نمازینی اوقو اوُچوُن (٦) نه‌رسه شرطدر:

١) (مِصْرْ) اسلام شهری دیبوُرلك بر زور قلعه یا آولده بولو،

٢) (اِمامْ) پادشاه یا مُفْتی طَرَفندن رُخْصَتلی کشی اِمام بولو،

٣) (جَماعَتْ) اِمامدين باشقه اَقَلّْ اوُچ كشى اوقوياچق بولو،

٤) (اِذْنِ عامْ) هر كم كوُرگه رخصت بولغان مسجد جامِعده اوقولو،

٥) (وَقْتِ ظُهر) اوُيله وقتنده اوقولو،

٦) (خُطْبَه) جمعه‌نك فرضندن اوّل امام خطبه اوقو.

٩٢) اوُشبو آلتى شرطنك هر برسى‌ده طابلمق لازمدر. برسى گنه طابلماسه‌ده، جمعه نمازى اوقوُلماس: بلكه اوُيله نمازى اوقوُلوُر.

٩٣) اوُشبو شرطلرنك تمام طابلووى شبهه‌لى بولغان ييرده جمعه اوقوُلسه، جمعه‌دن صوك صاقلق اوُچوُن دورت ركعت اوُيله نمازى‌ده اوقو، تييشليدر. بزنك يوُرط شهرلرنده خصوصا آوللرمزده اوُشبو شرطلرنك تمام طابلووى شبهه‌ليدر. چوُنكه شهرلرمزنى‌ده، آوللرمزنى‌ده كامل اسْلامْ شهرى ديب بولميدر. شول سببدن بزنك دياردە جمعه نمازندن صوك آخرغى اوُيله نمازى ديب نيتله‌ب دورت ركعت اوُيله نمازى اوقو عادت بولوُب قالمشدر.

٩٤) جمعه نمازى اوزى (١٠) ركعتدر كه اوّل ٤ ركعت سنت، آندن صوك ٢ ركعت فرض، آندن صوك ينه ٤ ركعت سنتدر.

٩٥) جمعه مسجدينه باروُب كرگاچ‌ده ايكى ركعت (تحية المسجد) نمازى اوقوُلوُر. صوكغى دورت ركعت سنتندن صوك ٤ ركعت آخرغى اوُيله نمازى اوقوُلوُر، آندن صوك جمعه وقتينى حرمتله‌ب ايكى ركعت وقت سنتى اوقوُلوُر.

٩٦) جمعه وقتنده اوقولا طوُرغان نمازلرنك نيتلرى اوُشبو رهوشچه‌در: ١) نيت قيلدم ايكى ركعت تَحِيَّةُ الْمَسْجِدْ نمازينى اوته‌مكه خالصا لله تعالى الله اكبر. ٢) نيت قيلدم جمعه نمازينك دورت ركعت

سنتینی اوتەمککه خالصا لله الخ ۳) نیت قیلدم جمعه نمازینڭ ایکی رکعت فرضینی اوتەمککه اوُیوُدم اوُشبو الخ. ۴) نیت قیلدم جمعه نمازینڭ دروت رکعت سنتینی اوتەمککه خالصا الخ. ۵) نیت قیلدم اوُستیمه فرض بولغان اوُیله نمازلرینڭ آخرغیسینی اوتەمککه خالصا الخ. ٦) نیت قیلدم اوُشبو وقتنڭ ایکی رکعت سنتینی اوتەمککه خالصا الخ.

۹۷) جمعەنڭ ایکی رکعت فرضینی اوقوُغانچی امام خطبه اوقوُر. آرالرنده آزغنه اوطوُروُب طوُروُر. اول خطبەلرده الله تعالیگه حمد ئەیتوُر، کلمهٔ شهادت ئەیتوُر، محمد عم‌گه وصحابەلرینه صلوات ومدح ئەیتوُر، بر آز وعظ آیتلری اوقوُر. مسجدده‌گی کشیلرگه عبْرتلی وَعَظلر سوُیلەر. اَهْل اِسْلامغه وپادشاهغه خیر دعا قیلوُر. امام خطبه اوقوُر آلدندن موُذّنْ (اُسْکُتوا رحمکم‌الله) دییوُر. معناسی: (ای جماعت طڭلاب طوُرڭز؛ الله تعالی سزگه رحمت قیلغای ایدی) دیمکدر. آندن صوڭ امامنڭ قارشنده اذان اوقوُر.

۹۸) امام خطبه اوقوُغان زمانده مسجدده بولغان کشیلرگه هیچ بر سوز سوُیلەشمیچی وهیچ بر اش قیلمیچی اخلاص ایله خطبەنی طڭلاب طوُرو واجبدر. شول وقتده سنت ونفل نمازلر اوقو، ذکر وتسبیح ئەیتو درست توگلدر.

۹۹) امام خطبه اوقوُغان زمانده مسجدکه کیلوُب کرگان کشی تحیة المسجد نمازینی‌ده جمعەنڭ دورت رکعت سنتینی‌ده اوقوُماسی کرکاچ‌ده، خطبەنی طڭلاب اوطوُروُر. جمعەنڭ فرضی اوقوُلغاندن صوڭ دورتەو رکعت ایکی سنت نماز اوقوُب، فرضدن اوُلگی

سنتينی‌ده قضا قيلور، تحية المسجد نمازی اوقولماغان كوينچه قالور.

١٠٠) بر كشی مسجد كه كروب تحية المسجد نمازينی يا دورت ركعت سنتنی اوقورغه كرشكاچ، امام خطبه اوقی باشلاسه، كرشكان نمازينی بوزميچی تمام قيلور.

١٠١) جمعه‌نك فرضينه امام سلام بيرگانچی‌اويوب قالغان كشی مسبوق بولوب، قالغان ركعتلرينی امامدن صونك قضا قيلور. امام سلام بيرگانچی اويوب قالا آلماغان كشی اويله نمازی اوقور.

---

١٠٢) جمعه كون اهل اسلام قارشنده دعالر وايزگی عمللر مقبول بولا طورغان مبارك هم‌بايرام كوندر. هربر مسلمان‌غه جمعه كونينی الوغ كوروب گناه اشلردن طييلو، ايزگی عمللر قيلورغه طرشو، فقراغه صدقه‌لر بيرو، آتا، آنا، وقرداش اروغ ايله كورشوب حاللرينی بلشو، قبرستانغه باروب ياكه اويده قرآن اوقوب ثوابينی ميتلرنك روحلرينه باغشلاو، بوش وقتلرده قرآن اوقو، ذكر ئه‌يتو هم دعالر قيلو ايله شغلله‌نو تييشليدر.

بيك فقير بولماغان كشی جمعه كون دنيا اشلرينی كوب اشله‌ميچی علم، عبرت ووعظ مجلسلرنده بولو، دوست ايش وقرداش اروغ ايله كورشوب بايرام ايتوب شادلق ايله اوتكه‌رو تييشليدر.

عيد نمازلری.

١٠٣) جمعه نمازی فرض بولغان كشيلرگه عيد نمازلرينی ده اوقو واجب‌بولور. خاتونلر وصبيلر كبی، جمعه فرض بولماغان كشيلرگه عيد نمازلری‌ده واجب توگلدر.

١٠٤) عيد نمازلرينی اوقو اوچون (٥) نه‌رسه شرطدر:

مصر، اِذنِ عام، اِمام، جماعت، وقت، (١)

١٠٥) عید نمازلرینڭ وقتلری قوْیاش چغوْب اوْچ ارشین قدرْ کوتەرلگاندن باشلاب اوْیله وقتی کرگانچیدر.

١٠٦) بر عذر سببلی عید فطر نمازی برنچی شوّالده اوقوْلمی قالسه، ایکنچی شوّالده اوقو درست بولوْر. اوْچنچی شوّالده اوقو درست بولماس.

١٠٧) عید نمازی قربان اونچی ذوالحجەده اوقوْلمی قالسه، اون ایکنچی ذوالحجەگه قدر کیچکتروْب اوقو درست بولوْر.

١٠٨) عید نمازلری هر ایکیسی ایکیشەر رکعتدرلر. اذان وقامتدن باشقه هر زمان جماعت ایله اوقوْلوْرلر. محلّه خلقینه نماز وقتی ییتکانینی مؤذن منارەغه منوْب بر نیچه مرتبه (الصّلاة) دیب قچقروْب بلگرتوْر.

١٠٩) عید فطر نمازینه اوْشبو رەوشچه نیت قیلنوْر:

(نیت قیلدم ایکی رکعت عید فطر نمازینی اوتەمککه اوْیوْدم اوْشبو امامغه خالصا لله تعالی الله اکبر)

١١٠) عید قربان نمازینه اوْشبو رەوشچه نیت قیلنوْر:

(نیت قیلدم ایکی رکعت عید قربان نمازینی اوتەمککه اوْیوْدم اوْشبو امامغه خالصا لله تعالی الله اکبر)

١١١) عید نمازلرینڭ هر ایکیسی اوْشبو رەوشچه اوقوْلوْرلر: نیت قیلوْب تکبیر ئەیتوْب کرشکاندن صوڭ امامده مقتدیلرده (ثنا) اوقوْرلر، (ثنا) اوقوْلغاندن صوڭ هر برسی نمازغه کرشکاندەگی کبی اوْچ مرتبه قوللرینی قوْلاق یوْموْشاقلرینه قدر کوتەروْب اوْچ مرتبه تکبیر

(١) جمعەده خطبه شرطایدی، عید نمازلرنده شرط توگل، سنتدر. جمعه خطبەسی فرضدن اوّل اوقوْلوْر. عید خطبەلری نمازلردن صوڭ اوقوْلوْر.

ئەيتۇرلر، تكبيرلرنڭ آراسنده قوللرى باغلانميچى صالنۇب طۇرۇرلر. آندن صوڭ امام باشقه نمازلردەغى كبى قچقرۇب سورەلر اوقۇر. ركوع وسجده قيلنۇب ايكنچى ركعتنڭ قيامينه طۇرغاندن صوڭ امام قچقرۇب ينه سورەلر اوقۇر. امام سورەلرنى اوقۇب بتركاچ، ركوع قيلۇر آلدندن اوّلگى ركعتدەگى كبى ينه اۇچ مرتبه تكبير ئەيتلۇرده دورتنچى تكبير ايله ركوعگه كيتلۇر. ركوع وسجده قيلغاندن صوڭ قعده وسلام ايله باشقه نمازلر كبى تمام قيلنۇر.

١١٢) عيد نمازينه صوڭغه قالۇب كيلگان كشى امام سلام بيرگانچى اۇيۇب قالسه، مسبوق بولۇب قالغان ركعتلرينى امامدن صوڭ قضا قيلۇر اگرده امام سلام بيرگانچى اۇيۇرغه ييتشه آلماسه، شول كۇينچه قالۇر: عيد نمازلرى قضا قيلنماسلر.

١١٣) عيد نمازلرى اوقۇلغاندن صوڭ امام ايكى مرتبه خطبه اوقۇب خلقنى وعظ قيلمق، فطره وقربان حكملرينى اۇيرەتمك، وعيد كۇنلرنده سنت بولغان اشلرنى سۇيلەمك سنتدر.

تَراويحْ نَمازلرى

١١٤) رمضان آينده هر كۇن يەستونمازندن صوڭ، وترنمازندن اوّل (تراويح) نمازى اوقو ايرلرگەده خاتۇنلرغەده سنتدر.

١١٥) تراويح نمازى بارى (٢٠) ركعتدر. ايكيشەر ركعت اون نماز ايتۇب يا كه دۇرتەر ركعت بيش نماز ايتۇب اوقۇلۇرلر. بو نماز يالغۇزده اوقۇلۇر، اما جماعت ايله مسجدده اوقو سنتدر.

١١٦) تراويح نمازى جماعت ايله اوقۇلغاندن صوڭره وتر نمازىده جماعت ايله اوقۇلۇر. امام تراويح نمازلرينڭ قرائتلرينىده وترنكيننىده قچقرۇب اوقۇر.

١١٧) تراويح نمازينه اۇشبو رەوشچه نيت قيلنۇر: (نيت قيلدم ايكى ركعت تراويح نمازينى اوتەمككه اۇيۇدم اۇشبو امامغه خالصا لله تعالى الله اكبر)

١١٨) تراويح نمازلرى آراسنده دورت ركعت اوقوغان صاين ، دورت ركعت نماز اوقور قدر وقت طوقتاب (ترويحه) قيلو ، يعنى يال ايتوب طورو سنتدر.

١١٩) ترويحه وقتنده تسبيح يا تهليل ئەيتوب يا كه ئەيتلگانينى طڭلاب اوطورو مستحبدر.

١٢٠) بزنڭ بو شهرلرده ترويحه وقتنده اوشبو تسبيحنى ئەيتو معروف بولمشدر:

سُبْحَانَ ذِى الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ * سُبْحَانَ ذِى الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبَرُوتِ * سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِى لَا يَمُوتُ * سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ * لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ نَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ * نَسْئَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ *

معناسى :

بيرده‌گى وكوكده‌گى مخلوقاتقه خوجه بولغوچى الله تعالىنى تنزيه قيلامن عزت، قدرت وبيك الوغلق ايه‌سى بولغوچى الله تعالىنى تنزيه قيلامن. بوتون عالمنڭ پادشاهى وهيچ اولمه‌يه‌چك ترك بولغوچى الله تعالىنى تنزيه قيلامن. اول الله تعالى كيمچيلكلردن بيك پاك ومقدس بولغوچى هم بارچه فرشته‌لرنڭ وجبرائيل فرشته‌نڭ ربى بولغوچيدر. بر الله تعالىدن باشقه هيچ تڭرى يوقدر. بز اول الله تعالىدن گناهلرمزنڭ يارلقانووينى استيمز. اى الله بز سيندن جنتنى صوريمز. تموغدن سيڭا صغنامز.

---

٢٢١) تراويح نمازلرى تمام بولوب بيشنچى تسبيح ئەيتلگاندن صوڭ اوشبو دعا اوقولور:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ ❁ اَللّٰهُمَّ زَيِّنَّا بِزِينَةِ الْاِيمَانِ ❁ وَشَرِّفْنَا بِشَرَافَةِ الْهِدَايَةِ وَالْعِرْفَانِ ❁ وَاَكْرِمْنَا بِصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَارْزُقْنَا الْجَنَّةَ وَالْغُفْرَانَ ❁ وَتَقَبَّلْ مِنَّا تَرَاوِيحَنَا يَا سُبْحَانُ ❁ وَاسْتَجِبْ دُعَائَنَا يَاحَنَّانُ ❁ بِفَضْلِكَ وَجُودِكَ يَا مَنَّانُ ❁ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ❁

معناسی:

یلربّ، محمد علیه‌السلام گه هم آنڭ اوُی جماعتلرینه رحمت وسلام قیلغل، ای الله، بزلرنی ایمان زینتی ایله زینتله گل، ودخی علم وتوفیق ایله شرافتلی قیلغل. ورمضان آیینڭ روزسی ایله حرمتلی قیسلغل، بزگه جنتنی ویارلقانونی نصیب قیلغل، ای پاك ومنزه بولغوچی الله، بزلرنڭ تراویحلرمزنی قبول قیلغل، ای رحمت قیلغوچی وصوْرامیچی بیرگوچی الله، فضلڭ وکرمڭ ایله بزنڭ دعالرمزنی قبول قیلغل. ای کامل رحمت قیلغوچی الله تعالی، هر نرسه‌سینڭ رحمتڭ ایله گه بولغو چیدر.

١٢٢) تراویح نمازینڭ هر رکعتنده سوره‌ٔ فاتحه‌دن صوڭ بر قسقا سوره اوقولوُر. کلام شریفنڭ باشندن باشلاب، هر رکعتنده قوشا قوشا، بو تیپچه تراویحده آخرینه قدر اوقوُب چقوُب قرآننی ختم قیلو الوغ سنتلردندر.

١٢٣) تراویح نمازینی یەستو نمازینی اوقوُغاندن صوڭ اوقو سنتدر. شول سببدن مسجدگه تراویح نمازی اوقولا باشلاغاچ کیلگان کشیگه، ایڭ اوّل یالغوزی یەستونڭ دورت رکعت فرضینی اوقو وآندن صوڭ تراویح نمازی نیتلەب امامغه اوُیو تییشلیدر.

١٢٤) بو بله صوڭغه قالغان کشی تراویحنڭ قالغان رکعتلرینی امامدن صوڭ یالغوُزی اوقوُب تمام قیلوُر. ایمدی اگرده امام وترنی اوقوُب بتوگانچی تراویحنی تمام قیلسه، امامغه مسبوق بولوُب اوُیوُر. اگرده تراویحنی تمام قیلغانچی امام وترنی اوقوُب بترسه، وترنی ده یالغوُزی اوقوُر.

جَنَازَه نمازی.

١٢٥) میْتکه دعا قیلو مقْصودی ایله جنَازَه نمازی اوقو فرض کفایه‌در؛ شوبله که میتنك اولـگانینی بلگان کشیلرنك آرادن برنیچه‌سی اوقوسه، باشقه‌لرینك اوستندن توشه‌در. اگرده هر برسی اوقوسه، هرقایوسی ثوابلی بولادر. اگرده هیچ برسی اوقومی قالسه، هرقایوسی گناهلی بولادر.

١٢٦) جنازه نمازینك سیگز شرطی باردر:

١) (وَضوْ) طهارتلی بولو، ٥) (ستْرِعورتْ) عورت یيرلر اورتولی بولو،

٢) (طَهارَت بدَنْ) تەن پاك بولو، ٦) (اسْتقْبالِ قبْلَه) قبلەغه قارشی بولو،

٣) (طَهارَتِ ثوبْ) کیيم پاك بولو، ٧) نیّتْ) نیت قیلو،

٤) (طَهارَتِ مَکانْ) آیاق باسقان اورن ٨) (مغْسولیّة میّتْ) میت یو ولغان بولو. پاك بولو.

١٢٧) اگرده میت (شهید) بولسه، یعنی ظلمق ایله اوتورلـگان کشی بولسه، یوولماس. یوولماغان بولسه‌ده، آنلك اوچون‌ده جنازه نمازی اوقولور.

١٢٨) جنازه نمازنده قرائت، رکوع، سجده و قعده‌یوقدر، قیام حالنده دورت تکبیر وایکی سلام ایله تمام قیلنور.

١٢٩) جنازه نمازینی اوقویاچق کشی اوّلا (نیت قیلدم اوشبو میت اوچون جنازه نمازی اوقومقغه، اویودم اوشبو امامغه خالصا لله تعالی) دیب نیت قیلور، آندن صونك نمازغه کرشکانده‌گی کبی قوللرینی کوته‌روب تکبیر ئه‌یتورده، قوللرینی باغلاب (ثنا) اوقور آندن صونك قوللرینی کوته‌رمیچه ایکنچی تکبیرنی ئه‌یتور آندن صونگره تشهددن صونك اوقولاطورغان صلواتنی اوقور. آندن صونك اوچنچی تکبیرنی ئه‌یتور.

١٣٠) آندن صوڭ اۇشبو دعانى اوقۇر:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا ❁ اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْاِيمَانِ ❁ اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا الْمَيِّتُ مُحْسِنًا فَزِدْ فِى اِحْسَانِهِ وَاِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ ❁

معناسى:

(يارب، بزلرنڭ تركلرمزنى ده، اولـكلرمزنى ده، حاضرلرمزنى ده، غائبلرمزنى ده، كچكنه لرمزنى ده، اوغلرمزنى ده، ايركه كلرمزنى ده، خاتونلرمزنى ده، يارلقاغل. يارب، ترك بولغانلرمزنى اسلام دينى اوزرينه ترك قيلغل. اولـگانلرمزنى ايمان ايله وفات قيلغل. اى الله، اگر اۇشبو ميت ايزگى كشى بولغان بولسه، ايزگيلـگن آرتدرغل، اگر گناهلى كشى بولغان بولسه، گناهلرين عفو قيلغل).

اگر ميّت صبى يا ديوانه كشى بولسه، اۇچنچى تكبيردن صوڭ اۇشبو دعانى اوقۇر:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ هٰذَا الْمَيِّتَ لَنَا فَرَطًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا ❁

معناسى:

(يارب بو ميتنى بزنڭ اۇچۇن شفاعتچى وشفاعتن مقبول قيلغل.)

١٣١) آندن صوڭ دورتنچى تكبيرنى ئەيتۇرده ايكى طرففه سلام بيرۇب نمازنى تمام قيلۇر.

١٣٢) جنازه نمازى تمام بولغاندن صوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

رَبِّ اغْفِرْ لَنَا وَلِهٰذَا الْمَيِّتِ وَافْسَحْ لَهُ فِى قَبْرِهِ ❁ اَللّٰهُمَّ زِدْ اَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ ❁

معناسى:

(اى ربم، بزلرنىڭ گناهلرمزنى‌ده بو ميتنىڭ گناهلرينى‌ده يارلقاغل. ودخى آنگا قبرنده كيگلك قيلغل. يارب، بو ميتنىڭ اجرينى آرتدرغل وآندن صوڭره بزنى آزدرماغل).

١٣٣) جنازه اوقولغان زمانده ميت، باشى مغرب طرفنده وآياغى مشرق طرفنده بولوب چالقان ياتار. امام، اويوغان كشيلردن آلدراق بولوب، ميتنىڭ كوكره‌گى طوغريسنده طورور.

١٣٤) جنازه نمازينه امام ايكى تكبيرنى ئەيتكاچ كيلوب اويوغان كشى مسبوق بولوب قالغان تكبيرلرينى ميت اورنندن آلنغانچى امامدن صوڭ قضا قيلور. آشغچ بولورلق بولغانده مسبوق، ثنا، صلوات ودعانى اوقوماسه‌ده، درست بولور. صوڭغى اوچ تكبيرنى ئەيتوروده سلام بيرور.

١٣٥) طهارت آلوب شغللەنسه، اولگوره آلمى قالورلق بولغان كشيگه، جنازه نمازينى تيمم ايله اوقوده درستدر.

نَفْل نمازلرى.

١٣٦) ايكندى ويەستو نمازلرى آلدندن دورته‌ر ركعت نفل نمازى اوقو ودخى اويله ويەستو نمازلرندن صوڭغى ايكيشه‌ر ركعت سنتلرينى دورتشه‌ر ركعت ايتوب اوقو، سنت درجه‌سنده بيك تييشلى وكوب ثوابلى مستحبلردندر.

١٣٧) قاى وقت بولسه‌ده، نمازمكروه بولماغان وقتلرده ايكيشه‌ر، دورتشه‌ر، آلتيشار ياسيگزه‌ر ركعت نفل نمازلرى اوقو مستحبدر.

١٣٧) ٨،٦،٤ ركعتلى نفل نمازلرينىڭ هر قعده سنده صلوات ودعا اوقو تييشليدر.

١٣٩) نيت قيلوب كرشلگان نفل نمازينى اوقوب تمام ايتو

واجب بولۇر. بۇزو حرامدر. اگرده بۇزسه، صوڭندن قضا قیلو واجب بولۇر.

١٤٠) آت اۈستنده بارغانده آتقه آتلانغان كۈینچه نفل نمازی اوقی بارو درستدر، اول زمان قبلهٔغه قارشی اوقو فرض بولماس، یولی قایا طابا بارسه، شول طرفقه طابا قاراب اوقۇب بارۇر.

١٤١) مشهور نفل نمازلری اۈشبولردر:

١) حاجت نمازی، ٦) خُسوف نمازی، ١١) اَوّابین نمازی،
٢) اِستسقا نمازی، ٧) سفر نمازی، ١٢) تهجد نمازی،
٣) توبه نمازی، ٨) شُكر نمازی، ١٣) هَول نمازی،
٤) خَوف نمازی، ٩) اشراق نمازی، ١٤) مسجد نمازی،
٥) كُسوف نمازی. ١٠) ضُحی نمازی، ١٥) اِستخاره نمازی.

١٤٢) حاجت نمازی، الله تعالیدن بر مرادنی صۇراب دعا قیلۇر آلدندن اوقۇلا طۇرغان ایكی ركعت نفل نمازیدر.

١٤٣) استسقا نمازی- قۇریلق سببلی ایگنلرگه وحیوانلرغه ضرر كیلۇولك بولغاچ، الله تعالیدن یاغمۇر صۇراب دعا قیلۇ اۈچۇن اوقۇلا طۇرغان ایكی ركعت نفـل نمازیدر. بو نماز صحراده اوقۇلۇر. بارچه مسلمانلر جییلۇب قرغه چغارلر، بالاچاغالرینی وحیوانلرینیده آلۇب چغارلر. هركم طهارت ایله وتوبه‌نچیلكلی قیافت ایله جه‌یه‌و چغار. صحراده هر بر كشی قبلهٔغه قارشی طۇرۇرلر. امام جییلغان كشیلرگه بیك كوب وعظ قیلۇر. هرقایوسینه گناهلرندن توبه واستغفار قیلۇرغه ودشمان بولشقان كشیلرگه بربرسی ایله باحلله‌شۇرگه قوشار، خلقلر توبه واستغفار قیلۇرلر، بربرسی ایله باحلله‌شۇرلر. آندن صوڭ هر كم یالغوز یالغوز ایكیشه‌ر ركعت نماز اوقۇزلر.

١٤٤) استسقا نمازندن صوڭ اۈشبونی اوقۇب دعا قیلۇرلر:

اَللّٰهُمَّ اَسْقِ عِبادَكَ وَارْحَمْ بَهائِمَكَ. اَللّٰهُمَّ اَمَرْتَنا بِدُعائِكَ وَوَعَدْتَنا بِاِجابَتِكَ فَقَدْ دَعَوْناكَ كَما اَمَرْتَنا فَاَجِبْنا كَما وَعَدْتَنا ❋ اَللّٰهُمَّ اِنْ لَمْ تَرْحَمْ لِاَنْفُسِنا لِكَثْرَةِ ذُنُوبِنا فَارْحَمْ صِبْيانَنا وَبَهائِمَكَ ❋

معناسى:

يارب، قوللرڭنى صوغارغل، حيوانلرڭغه رحمت قيلغل. يارب بزلرگه دعا قيلمق ايله بويوردڭ وهم قبول ايتمكنى وعده قيلدڭ. ايمدى بز سيڭا اوزڭ بويورغانچه دعا قيلامز؛ بس ايمدى سين وعدهڭ بوينچه بزنڭ دعامزنى قبول قيلغل. يارب اگرده گناهلرمز كوبلگى سببلى اوزمزگه رحمت قيلماسهڭ، (گناهسز) صبيلرمزغه وحيوانلرڭغه رحمت قيلغل.

١٤٥) اگرده اوّلگى كون استسقانمازينى اوقوب دعا قيلغاندن صوڭ ياغمور ياوماسه، ينه ايكى كون شول رەوشچه استسقا قيلورلر.

١٤٦) اگرده قرده استسقا قيلغان وقتده ياغمور ياوا باشلاسه، باشلوينى آچوب ياغمورغه چلاتورلر. الله تعالى گه شكر قيلورلر.

١٤٧) توبه نمازى ـ گناهلردن اوكنوب توبه واستغفار قيلور آلدندن اوقولا طورغان ايكى ركعت نفل نمازيدر.

١٤٨) توبه نمازينى اوقوغاندن صوڭ اوشبو استغفارنى اوقور:

اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ، اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ، اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ تَعالٰى مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ اَذْنَبْتُهُ عَمْدًا اَوْخَطَاءً سِرًّا اَوْعَلانِيَةً وَاَتُوبُ اِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِى اَعْلَمُ وَمِنَ الذَّنْبِ الَّذِى لَا اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ❋

معناسى:

(الله تعالىدن مينى هر بر گناهلرمدن يارلقاوينى تليمن، بورى قيلغان گناهلرمدن ده، خطالق ايله قيلغان گناهلرمدن ده، ياشرن قيلغان گناهلرمدن ده، اشكارا قيلغان گناهلرمدن ده ودخى الله تعالى گه بلوب قيلغان گناهلرمدن ده. بلمى قيلغان گناهلرمدن ده توبه قيلامن (يعنى اوكنوب قايتامن) اى الله سين غيبلرنى ده بلگوچيسڭ.)

١٤٩) خَوْفَ نمازی - بر بلا وآفتنك بولووندن قورقغان زمانده بر ضَرَر ایرشمه‌سه ایدی دیب دعا قیلوُر آلدندن اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. قاتی ییل وداوللر بولغانده، کوك کوکره‌ب یاشنلر یاشنه‌گانده، یاغموُر وبوُز یاوغانده، صو طاشوُغان زمانده، زلزله بولوُب ییر سلکنه باشلاغانده، قاتی اسسی وقاتی صووقلر بولغانده اوُشبو نماز اوقوُلوُر.

١٥٠) کُسُوفْ نمازی - قوُیاش طوُتلغان زمانده امام وجماعت ایله مسجدده اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. بو نمازنك قرائتنده امام بیك اوُزوُن سوره‌لر اوقوُر، قچقروُب اوقوُماس، قوُیاشنك نوری آچلغانچی هر کم مخلوقاتنك عجیب احوالی ایله عبرتله‌نوُب الله تعالی‌گه حمد وتسبیح ئه‌یتوُرلر.

١٥١) خُسُوفْ نمازی - آی طوُتلغان زمانده‌اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. بو نماز مسجدده اوقوُلماس. بلکه اوُیده یالغوُز اوقوُلوُر.

١٥٢) سفر نمازی - بر سفرگه چغار آلدندن، سفرم اوُڭشلی بولسه ایدی دیب دعا قیلمق اوُچوُن اوقوُلا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

١٥٣) شُکْر نمازی - بر الوغ دَوْلت، نِعْمَتْ ومَرتَبه‌گه ایرشکاچ،

یا بر مقصود حاصل بولغاچ الله تعالی گه شکر قیلو نیتّی ایله اوقوﻟا طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

١٥٤) اِشْراقْ نمازی- قوُیاش تمام چغوُب کوتەرله باشلاغاچ اوقوﻻ طوُرغان نفل نمازیدر، که یاایکی، یا دورت، یا آلتی، یا سیگز رکعت ایتوُب اوقولور.

١٥٥) ضُحی نمازی- قوُیاشنڭ چققان وقتی ایله اوُیله وقتینڭ اورتالغنده اوقولور. مثلا قوُیاش ساعت ٤ده چققان کوُنلرده ساعت ٨ ده اوقولور؛ قوُیاش ساعت (٨) ده چققان کوُنلرده ساعت (١٠) ده اوقولور. بونماز ٢، ٤، ٦، ٨، ١٠، یا ١٢ رکعت ایتوُب توُرلیچه اوقولور.

١٥٦) اَوّابین نمازی - آخشام نمازن اوقوُب بترگاندن صوڭ اوقوﻻ طوُرغان نفل نمازیدر، که ٢، ٤، یا ٦ رکعت ایتوُب اوقولور.

١٥٧) تهجّدْ نمازی- توُنله یوُقودن اویانوُب طاڭ آتقانچی اوقوﻻ طوُرغان نفل نمازیدر. ٢، ٤، ٦، ٨ یا ١٠ رکعت ایتوُب اوقولور.

١٥٨) هوَلْ نمازی- بر مسلمان کشینڭ وفات بولغان ایشتگان کوُنده آخشامدن صوڭ اوقوﻻ طوُرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر. بونڭ ثوابی شول میتنڭ روحینه باغشلانور.

١٥٩) مسجد نمازی- مسجد که کرگاچده اوقوﻻ طوُرغان ایکی رکعت نفل‌نمازیدر، که (تَحِیَّةُ الْمَسْجِدْ) نمازی دیب آتالور.

۱۶۰) اگرده مسجدکه کرگاچده باشقه بر نماز اوقولاچق بولسه، بو نمازنی اوقو لازم توگلدر. شونـك اوچون مسجدكه بيش وقت نمازنی اوقو اوچون كرگانده اوقولماس، جمعه‌غه كرگانده اوقولور. برمسجدكه قاراب چغو اوچون كرگان كشيگه‌ده بو نمازنی اوقوتييشليدر.

---

۱۶۱) استخاره نمازی — بر الوغ اشنی باشلار آلدندن شول اشنك خيرلی بولووينی تله‌ب اوقولا طورغان ايكی ركعت نفل نمازيدر.

۱۶۲) بو نمازنی اوقوغاندن صوك اوشبو دعا اوقولور:

اللهم انی استخيرك بعلمك واستقدرك بقدرتك واسئلك من فضلك فانك تقدر ولا اقدر وتعلم ولا اعلم وانت علام الغيوب ❁ اللهم ان كنت تعلم ان هذا الامر خير لی فی دينی ومعاشی وعاقبة امری فاقدره لی ويسره لی ثم بارك لی فيه ❁ وان كنت تعلم ان هذا الامر شر لی فی دينی ومعاشی وعاقبة امری فاصرفه عنی واصرفنی عنه واقدر لی الخير اينما كنت ❁ انك علی كل شیء قدير ❁

معناسی:

۱۶۳) يارب، تحقيق مين سيندن ياخشيلق استيمن. هم قدرت استيمن و سينك فضلكنی صوريمن. تحقيق سين هرنه‌رسه‌گه قادرسك. (مين اوزمگنه) هيچ بر نه‌رسه‌گه قادر توگلمن. وهم سين هرنه‌رسه‌نی بله‌سك. مين بلميمن. تحقيق سين هربر غيب نه‌سه‌لرنی‌ده بلگوچيسك. ای الله، اگرده اوشبو اشنی مينم دينم، دنيام وآخرتم اوچون خير ديب بلسه‌ك، اول اشنی ميگا نصيب وميسر قيلغل هم اول اشنی مينم اوچون مبارك قيلغل. اگرده بو اشنی مينم دينم، دنيام وآخرتم اوچون ضررلی ويمان ديب بلسه‌ك اول اشنی ميندن ومينی اول اشدن دوندرگل، وميگا قايده بولسه‌ده خير اشلارنی نصيب قيلغل. تحقيق سينك هرنه‌رسه‌گه كوچك يتكوچيدر.

۱۶۴) اوشبو دعانی اوقوغاندن صوك قيلاچق اشينی كوڭلی طارتسه، خيرلی بولووينی اميد ايتوب باشلار. كوڭلی طارتماسه، اختيارينه قارار.

۱۶۵) برخير اشنك خانه‌سی باشلاب آچلغان زمانده رسم كشاد مجلسلرنده‌ده اوشبو دعانی اوقو ممكندر.

روزه، اعتكاف، زكات، عشر، فطر، فديه، صدقه قربان وحج حكملری عبادات اسلاميه‌نك (روزه، زكات، حج) اسملی جزئنده بيان قيلنمشلردر.